

groep¹ (behalve dr. Anton Philips en zijn schoonzoon ir. P. F. S. Otten maakten ook enkele vooraanstaande technische en wetenschappelijke deskundigen die belangrijke papieren meegenomen hadden, er deel van uit²) bleef slechts enkele weken in Engeland: de ene helft voer midden, de andere helft eind juni naar Canada en reisde vandaar naar New York door.

Het aantal Nederlanders dat voordat de Duitsers de Spaanse grens bereikten (27 juni), uit België en Frankrijk wist weg te komen, is klein geweest. Wij willen het eerst over de militairen hebben (die buiten het eerdergenoemde cijfer 1 600 vallen) en vervolgens over de burgers.

Wat met die militairen geschied is, vermeldden wij al in deel 3, hoofdstuk 7 ('De strijd in Zeeland en zijn nasleep'). Wij vatten hier samen dat in totaal uit België en Frankrijk enkele tientallen officieren en manschappen van de marine, ruim honderd officieren en minderen van de Marineluchtvaartdienst, honderd man politietroepen, ca. tweehonderdvijftig militairen van het wapen van de Militaire Luchtvaart der Koninklijke Landmacht, ca. zevenhonderd militairen van andere wapenen van de landmacht en ca. tweehonderdvijftig marechaussees in Engeland aankwamen – alles bij elkaar maar een vrij klein deel van de paar duizend militairen die zich, toen de strijd in Zeeland ten einde was (17 mei), naar België of Noord-Frankrijk hadden kunnen begeven. Het merendeel kon niet weggelopen door de chaotische toestanden die zich met name in de kustgebieden voordeden. Er was evenwel ook een gebrek aan centrale leiding. Wel hadden de ministers van Kleffens en Welter op 15 mei tijdens hun bezoek aan Parijs aan de Nederlandse militaire attaché, luitenant-kolonel D. van Voorst Evink, opdracht gegeven om in samenwerking met de officieren van Winkelmans missie die in Parijs aangekomen waren (bij hen voegde zich spoedig de missie die naar Brussel was gestuurd), zoveel mogelijk Nederlandse militairen naar Engeland te zenden, maar zulks vergde dat krachtige pressie uitgeoefend werd op de Engelse autoriteiten om voldoende scheepsruimte ter beschikking te stellen. Generaal van Oorschot, Winkelmans afgevaardigde te Londen, gaf zich daar moeite voor, maar werd onvoldoende door

¹ De groep was op 13 mei uit Hoek van Holland vertrokken en was daarbij ter beperking van het risico over enkele Britse torpedobootjagers verdeeld. ² Tot de al vóór de Duitse invasie door Philips naar Engeland gezonden papieren behoorden de gegevens en tekeningen betreffende de nieuwste Philips-radiobuis; 'juist deze nieuwe ontvangbuis . . . vormde', aldus later ir. F. Philips, 'een hoofdbestanddeel van de radar-installaties in de Britse vliegtuigen. Volgens Sir Robert Watson-Watt' (de grootste Britse deskundige op radargebied) 'had deze buis . . . veel tot de overwinning in de Slag om Engeland bijgedragen.' (F. Philips: *Vijftig jaar met Philips* (1976), p. 80).